Роман Гніденко

ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ЗАЙНЯТОСТІ КЕЙНСА

Кейнсіанство – одна з провідних течій сучасної економічної думки. Свою назву отримала від автора основних її концепцій – Джона Мейнарда Кейнса (1883–1946), англійського економіста, державного й політичного діяча.

Учення Кейнса стало своєрідною реакцією на неокласичну школу й маржиналізм, які панували в економічній науці до нього і до яких колись належав і він сам як учень А. Маршалла і кембриджської школи. Економічна криза 1929–1933 рр. різко змінила погляди Кейнса, він рішуче й безоглядно пориває з поглядами А. Маршалла, його ідеями фритредерства й висловлює думку про те, що капіталізм доби вільної конкуренції вичерпав свої можливості.

На відміну від інших буржуазних економістів, які зосереджували свою увагу на діяльності окремих господарських одиниць, Кейнс значно розширив рамки дослідження, роблячи спробу розглянути національне капіталістичне господарство в цілому, оперувати переважно агрегатними категоріями – споживання, нагромадження, заощадження, інвестиції, зайнятість, тобто величинами, котрі визначають рівень та темпи зростання національного доходу. Та головним у методі дослідження Кейнса було те, що, аналізуючи сукупні народногосподарські величини, він прагнув встановити причинно-наслідкові зв’язки, залежності та пропорції між ними.

Кейнсіанська теорія зайнятості дуже відрізняється від класичного підходу, за яким існує рівноважна ціна для будь-якого виду товару, у тім числі товару робоча сила: якщо починає бракувати або створюється надлишок будь-яких товарів, то достатньо відповідно підвищити або знизити ціни на них, для того щоб знову настала рівновага.

У своїй книзі «Загальна теорія зайнятості, процента та грошей» Кейнс відкинув класичну кількісну теорію попиту на гроші, віддавши перевагу власним теоретичним побудовам, в яких головну роль відіграє поняття норми процента. Він розглядав гроші як один з типів багатства і стверджував, що та частина портфелів активів, яку економічні агенти бажають зберігати у вигляді грошей, залежить від того, наскільки високо вони оцінюють вищезгадану властивість ліквідності. Тому й кейнсіанську теорію попиту на гроші називають теорією «переваги ліквідності». Ліквідність у Кейнса – це можливість продати за одиницю часу за максимальною ціною будь-яке майно. Економічні агенти, купуючи активи, віддають перевагу більш ліквідним, тому що побоюються значних фінансових втрат за зниження ділової активності [1, 107].

Таким чином, Кейнс розглядає попит на гроші як функцію двох змінних величин. За інших однакових умов збільшення номінального доходу породжує збільшення попиту на гроші, що зумовлено існуванням трансакційного мотиву та мотиву обережності. Зниження норми позичкового процента також збільшує попит на гроші через спекулятивні мотиви [2, 385].

Кейнс був прихильником наявності великої кількості грошей в обігу, що, на його думку, мало впливати на зниження процентної ставки. Це, у свою чергу, стимулювало б зменшення «обережності ліквідності» та зростання інвестицій. На думку Кейнса, високий процент є перешкодою для перетворення грошових ресурсів на інвестиції, тобто він захищав необхідність максимального зниження рівня процента як засобу заохочення використання нагромаджень на виробничі цілі.

Список використаних джерел:

1. Кейнс Д. Общая теория занятости, процента и денег. – М., 2008. – 160 с.
2. Історія економічних вчень. Підручник / За ред. Корнійчук Л. Я. – К., 2006. – 564 с.